

KIS NAP

PALLÓ-SURLÁS. (Lásd a 354. lapon.)

XLIX. köt. 22. szám. Ára negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr. 1895. december 1-én
Megjelen minden vasárnap 16 oldalon.

AM.

ogy
(8),
10),
19),
blau

da-
rom
ára,
ozta
brá-
tve)

kö-
sik-
laky
tán,

mát
cnak
he-
adó-
az
ter-
ádba
ással
elvét
ugy
ogsz
örö-
árult
fel-
lban
nban
ök a
nnál
y ki-
meg
elsöt
anak.
a te
letet
nétig

nnyo-
tábla
nából
aeum
re 3.

n-épület.

SIKOS UTAK.

— Elbeszélés számos képpel. —

(Folytatás.)

ÁSNAP reggel már mindenki talpon volt, mikor Irma fölébredt nem annyira mély, mint inkább kábult és nyugtalan álmából.

Arra ébredt, hogy ugyancsak fáj a feje, de meg a torka is. Böske pedig már teljesen felöltözve, az ágy mellett állt és rázogatta, költögette Irmát.

— Kelj már föl, no! Elkésél a reggeltől! Én már künn is jártam. Ugyancsak elaludtál! És milyen furcsaságokat beszélte álmodban!

Erre meghökken és talpra ugrott Irma.

— Beszéltem? Álmodban beszéltem? Mit? Okvetlenül valami bolondságot.

— No, sok értelme nem volt. Egyszer azt motyogtad: « Jaj, de hideg a kő, megfázik a lábam ». Azután valami sötét folyosórul beszélte, meg a bácsi író-asztaláról, meg hogy a virág feldőlt, de nem bánod, senki sem látta.

Irma bele sápadt, de nem árulta el magát. Böske mégis észre vette, hogy valami baj van.

— Mi lelt, Irmuskám? Olyan halovány vagy; a szemeid föl vannak duzzadva. Beteg vagy?

— Dehogyan vagyok. Nincsen semmi bajom; csak rosszul aludtam; álmos vagyok, annyi az egész. De hát ne törődjél te vele . . . és annyit mondok, Böske: senkinek se említsd azt a bolondságot, amit álmodban beszéltem. Hallod? Senkinek! No, most már szaporán hozzá kell látnom az öltözködéshez

Kiugrott az ágyból, de borzongott.

— Juj, de hideg van itt!

— Már hogy volna? szólt Böske. A szobalány hatalmasan befűtött, mert odakünn keményen fagy. De az nem baj. Most, hogy kívül jártam, nagyon kellemes hirt hallottam a kisasszonytól. Tudod-e, mit tervez a bácsi?

— No ugyan mit?

— Azt, hogy délután berándulunk a szomszéd városkába. Ott most czirkusz van, megnézzük az előadást, aztán a cukrárszatban ozsónálunk és csak késő este térrünk haza. Pompás lesz, ugy-e?

— Az ám, nagyon! felelé Irma.

De szinte látszott rajta, hogy nem is igen tudja, mire mondja. Egészen másfelé járhatott az esze.

Böske pedig, akinek semmi sem nyomta a lelkét, tovább csevegett össze-vissza mindenfelét s egyszerre csak eszébe jutott:

— Igaz a! Ma reggelre mondta a bácsi, hogy megint szóba hozza azt az eltűnt forintost. Kíváncsi vagyok, mit sütött ki?

— Aligha sokat. De ha megint beszél róla, majd én is mondok valamit. Az már csakugyan csunyaság, hogy így mer vádolni.

— Ugyan mit beszélsz, Irmus! Minket nem vádol.

— Mindnyájunkat gyanusít. Csak hogy én nem hagyom ennyiben. No, nem mondom meg előre neked sem, mit teszek. Majd meglátod. Már csöngetnek . . . siesünk a reggelihez.

Siettek, mégis utolsónak értek oda, a többiek már az asztalnál ültek. A kisasszony épp a kávé osztatta ki s közben Saroltához beszélt:

— Sárrikám, azt a te elkényeztetett Pöttyödöt egy kis rendre kell szoktatni.

Bizonyosan ő garázdálkodott az este vagy most reggel a folyosón és feldöntötte azt a szép porcelán virágtartót, ugy, hogy el is tört.

Böske meg nem állhatta, hogy a mellette ülő Irmának oda ne sugja:

— Milyen furcsa! Éppen afféle dolog, amilyenről te beszéltél álmodban...

— Mondtam, hogy ne fecsegy arról az ostobaságról! förmedt rá Irma szintén halkan.

De most meg ő nem állhatta meg, hogy a másik oldalon mellette ülő Gyulára ne tekintsen, fürkészve, vajon nem hallotta-e meg Böske szavait? Gyula csakugyan épp feléjük fordulva ült, hallhatta... de komoly arczáról nem lehetett leolvasni semmit. Ez pedig nyugtalanítani kezdte Irmát.

Az éjjel nagyon bizott benne, hogy reggelre túl lesz minden bajon s ime, ez sehogyszem akar bekövetkezni. Hozzá még a meghülés következtében igazán betegnek is érezte magát. Betegség és rossz lelkiismeret egyszerre pedig bizony nehéz állapot. És még készen kellett lennie a döntő csatára, amely nem is késett.

Mint a megelőző napon, most is végére értek a reggelinek, mikor az ezredes belépett. Épp olyan komoly volt, mint tegnap s épp oly szigorú tekintettel mérte végig mindnyájukat. Aztán így szólt:

— Sajnálom, hogy újra szóba kell hoznom azt a kellemetlen dolgot, amelyről tegnap reggel szóltam. Elmúlt a huszonegy óra, de az eltűnt pénz nem került meg. Hiába kerestem és hiába vártam, hogy valaki jelentkezék. Most már szigorubb vizsgálatához kell folyamodnom. De mielőtt hozzá fognék, még egyszer kérдем: közü-

letek senkinek sincs erre nézve semmi mondanivalója?

Véletlenség volt-e vagy szándékosan tette Gyula? — de ebben a pillanatban olyan formán bökte oldalba Irmát, mint ahogy titkon figyelmeztetni szokás valakit. Meg is ragadta Irma ezt a pillanatot, csak hogy nem arra, amit Gyula talán gondolt, hanem a saját jól kiesztelt terve megvalósítására. Már legalább ő azt hitte, hogy jó a terve. S amint az ezredes elhallgatott, Irma szinte hevesen, majdnem vakmerően mondá:

— Kedves bácsi, az már mégsem járja, amit velünk tesz. Ezt mi nem tűrhetjük el!

Az ezredes valósággal meghökkent a kis leány heves, támadó szavaira. Szinte megzavarodva szólt:

— Mit? Miért mondod ezt, kedves lányom? Hiszen... hiszen nem gyanúsítlak titeket... dehogyszem, no!... De tisztába kell hoznom ezt a dolgot, mert nem tűrhetem, hogy tolvaj lappangjon a házamban.

— Hát ha nincs is tolvaj? Hát ha csak elhányódott az a pénz? Nálunk otthon nem rég a Feri öcsémnek veszett el egy huszfillérese; mindnyájunkat gyanúsított, aztán kerestük két napig a pénzt s végre is rátaláltunk a szőnyeg alatt.

— Hát azt hiszed, hogy nálam is ott lehet a szőnyeg alatt?

— Nem tudom, de ott lehet valahol.

— Magam szeretném legjobban, ha igazad volna. Csak hogy már magam is kerestem, öreg inasom is kutatta, de mindhiába.

— Mi is két napig hiába kutattuk a Feri huszfillérését.

— Jól van, hát keressük újra. Jőjjetek ti is, kutassuk át újra az egész szobát.

És ha Irmának igaza lesz, én fogok legjobban örülni.

Mindjárt be is vonultak az ezredes dolgozó-szobájába és megkezdték a nagy kuta-

tást. Irma sokkal furfangosabb volt, hogysen az író-asztalhoz ment volna; inkább jó messzire onnan a székeket, szőnyeget mozdította el helyükből. Gyula ellenben úgy vélte, hogy minde- nek előtt az író-asztalon kell kutatni. Sorra fölemelgette tehát az ott levő könyveket, írásokat.

— Ott ugyan hiába kutatgatsz, szólt az ezredes. Magam keresgéltem ott kétszer-háromszor is.

De még jóformán ki sem mondta ezt, mikor egy írásomóból, melyet Gyula fölemelt és rázogattott, ezüst forintos hullt ki és csengve koppant az asztalon, úgyhogy mindnyájan oda siettek.

— Itt van, megvan! szólt Gyula és átadta az ezredesnek.

— No lám, no lám! mondá az ezredes egészen fölvidulva. Persze, én nem rázogattam meg az írásokat.

— Ugy-e mondtam? Ugy-e mondtam? kiálta Irma diadalmasan. Ugy-e, nincs tolvaj a házban?

— Nagy örömömré szolgál, hogy nincs.

És ezt a megnyugvást neked köszönhetem, Irmuskám. Igazad volt, hogy nem hagytad oly könnyen annyiban a dolgot. Most hát jutalomul neked adom a megkerült forintost.

Mindnyájan örültek, tapsoltak. Irma pedig kipirult arccal sietett a bácsihoz. Ez már-már oda nyujtotta neki a pénz-darabot, de még eszébe juthatott valami; mert a forintost közelebb tartva szeméihez, figyelme- sebben megnézte.

A következő pillanatban már eltűnt arczáról a vidám öröm; hirtelen elkomorodott s a pénz-darabot a zsebébe dugta.

— Hát nem kapja meg Irma a jutalmat? kérde Sarolta esodálkozva.

— Mást gondol-

tam. Talán egyéb jutalommal kárpótolom. Majd meglátom. Ezt a forintost nem adom. Ezt oly kemény hangon mondta, hogy

... FIGYELMESEBBEN MEGNÉZTE.

mindnyájan szinte megijedtek tőle. Csodálkozva bámultak egymásra, szólni egyikök sem mert.

— Most már elmehettek, gyerekek, szólt az ezredes. Ne feledjétek, hogy ma korán ebédelünk, mert délután a városba kocs-

HŰ CZICZA.

*HEJ, cziczám, kis cziczám,
Kérőn mért tekintsz rám?
Ma itthon rekedünk,
Sétálni nem megyünk,
Mehültem — hők, hők, hők...
Hallod, hogy köhögök!*

*Jaj kedves
Ilonkám,
Aranyos asz-
szonykám:
Hogy mennék
egyedül
Jó Ilonkám
nekül?
Kivánod, aka-
rod:
Melletted ma-
radok.*

zunk. Gyula fiam, te még maradj itt, beszédem van veled.

A többiek kimentek, Gyula ott maradt s meglehetősen kíváncsian kérdé:

— Mit parancsol, kedves bácsi?

— Nem parancsolok, hanem a segítségére van szükségem. Ha ugyan tudsz és akarsz segíteni.

— Hogy ne, kedves bácsikám! De miben?

Az ezredes egészen elszomorodva dől tükör székébe. Jó ideig gondolkozott, aztán így szólt:

— Baj... nagy baj... Nehány perccel ezelőtt igazán nagy volt az örömöm, hogy az az ügyes Irma végét szakította gyanakvásomnak, mint ha tolvaj volna a házában.

— És mi rontotta el az örömét, bácsikám?

— Az, hogy most még rosszabbul áll a dolog, mint eddig. Igen nagy hiba van valahol, valakiben.

— De hát miért, kedves bácsi?

— Azért, mert ez a pénzdarab, amely itt most előkerült, nem ugyanaz a pénzdarab, amely elveszett. Az eltűnt forintost helyébe valaki, okvetlenül maga a bűnös, egy másik forintost csempészett ide. Tehát most már bizonyos, hogy tolvaj járt itt; de mert látta, hallotta, hogy fürkészem a dolgot, így akarta megállítani a vizsgálat folytatását. Érted-e?

— Értem, felelé Gyula.

Értette, de el is halványodott. A következő perczben azonban már kipirult és majd nem hevesen mondá:

— Bácsikám, ezt a forintost én találtam meg az irások közt. Csak nem hiszi, hogy én...

— Dehogy, dehogy, kedves fiam! szakítja félbe az ezredes. Eszem ágában sincs, hogy reád gyanakodjam. Hiszen akkor nem mondanám, hogy a segítségedet kívánom.

Gyula föllélekzett. Nem szerette szonban, hogy a bácsi az ő segítségét kívánja. Még pedig azért nem szerette, mert úgy érezte, hogy ő, ha akarná, csakugyan — nyomra tudná a bácsit vezetni. Ezért hát inkább így szólt:

— Kedves bácsi, bizonyos-e felőle, hogy ez nem ugyanaz a forintos? Egyik ezüst pénzdarab olyan, mint a másik.

— Tévedsz, fiam. Azt az eltűnt forintost félre tettem Sarolta számára, épp azért, mert nagyon szép, fényes, új veretű, magyar köriratu forintos volt. Ez pedig nem új, nem fényes. És nézd meg, mit látsz rajta?

— Ezen... kétfejű sas van... és latin körirat.

— Ugy van. Mert ez nem magyar, hanem bécsi veretű pénz. Tehát nem ugyan-az. Ez világos. De ismerem ezt a forintost is... ezt egy héttel ezelőtt adtam Saroltának. Ráismerek arról, hogy az egyik sas fejére valahol valamikor nehéz tárgy eshetett, vagy ráütöttek, mert alig ismerhető fel. Nem is igen akartam oda adni Saroltának, de épp akkor nem volt szebb darab nálam, hát mégis ezt adtam neki.

— Ó, bácsikám, csak nem hiszi, hogy a kedves Sárika...

— Hinnem köllene, de nem hiszem. Jól ismerem kedves leánykámat s tudom, hogy ő nem képes tolvajságra. Nem is lett volna semmi értelme, mert tudta, hogy úgy is neki van szánva. Mikor előtetek szóltam a dologról, mindjárt közbe kiáltott, hogy a neki szánt forintos tűnt el. Egészen bizonyos vagyok tehát felőle, hogy nem ő tette. De olyan valaki tette,

aki kezébe kaphatta Saroltától ezt a pénzdarabot. Ugy-e?

— Persze... persze...

— No's, azért van szükségem a segítségedre. Te köztük vagy, velök játszol, tudod, látod, mit csinálnak,; tehát mondd: nem gyanakszol valakire?

(Folytatása következik.)

A TIGRIS ÉS A TÜZ.

(Képpel a 318. lapon.)

BUDAPESTEN az állatkertben, de vidéken is a vándor menaszériákban, tudom, láttatok már oroszlánt, tigrist és más veszedelmes vérengző fenevadat, amilyen, szerencsére, a mi szép magyar földünkön nem található. És mikor néztétek fenyegetően villogó szemöket, hatalmas fogaikat, karmaikat, alkalmasint olyasmit gondoltatok: bizony jó, hogy erős vas rostélyu ketreczben vannak, mert nem igen volna kedvünk a báméskodásra, ha közeliünkbe jöhetnének.

Mikor mi látjuk ezeket a veszedelmes vendégeket, már többnyire bele törődtek a fogságukba és tágas ketreczökben eléggé nyugodtan éldegélnek. De amig ide jutnak, sok bajt és nem ritkán veszedelmet is okoznak azoknak, akik szállítják őket. Messzi földről, tengeren tuli hazájokból kerülnek hozzánk és kivált a tengeren nagy a baj, ha a hullámoktól hányt-vetett hajón a ketrecz ajtaja valamikép fölnyilik s a vérengző fenevad kiszabadul a fődélzetre. Rendesen nincs más meentség, mint hogy gyorsan puskát ragadjanak és agyon löjjék.

Utközben a veszedelmesebb fenevadat igen szűk ketreczben tartják, csak éppen hogy elégséges fekvő helye van. Ilykép nem tudja nagy erejét használni, nem tud ketrecze rostélyának neki rugaszkodni. Sokáig azonban nem lehet így tartani, mert elcsenevészednék és elpusztulna. Mihelyt tehát partra érnek vele, tágasabb ketreczet illesztenek szoroson a kicsinyhez s a kettő közt kinyitják a toló-ajtókat. Az

oroszlán is, de kivált a szilaj tigris, kapva kap rajta, hogy tágabb helyre jusson és rögtön átoson a nagy ketreczbe, ahol legalább valamicskét mozoghat, ide-oda sétálhat és ugrálhat.

De ha a nagy ketreczből megint kicsibe akarják szorítani, akkor bezzeg meggyül vele a bajuk. Hiába ütik-verik, ijesztgetik, csalogatják: a tigris nem akar lemondani arról a csekélyke szabadságáról, melynek a tágabb ketreczben örvend. Az eleségét a kis ketreczbe teszik, hogy ezzel csalják oda; de a tigris eleinte rá sem hederit. Inkább éhezik, de nem megy a szűk börtönbe. Am napok multával mégis csak elbágyad és oda sompolyog, hogy kilopja a kis ketreczből eleségét: csak hogy résen vannak s amint belépett, hirtelen becsukják mögötte az ajtót, nem térhet vissza.

Megtörténik gyakran, hogy nem várhatnak napokig, amig az éhség megtöri a tigrist, rögtön utra kell indítani. Ekkor aztán a tűz segít.

Meggyujtanak egy esomó papirost, szalmát stb. és a lánggal a ketreczben hadonáznak. S a rettenetes tigris, mely mástól semmitől sem fél, ettől a kis tüztől szepegeve és ijedezve menekül egyik sarokból a másikba, mivel pedig sehol sem hagyják nyugton, végre a biztosabbnak látszó szűk ketreczbe fut.

Ilyen kicsinyke eszközzel lehet a leghatalmasabb fenevad daczoskodását megtörni.

SAMU PAJTASA.

— Beszélyke. —

ADDIG a napig, amelyen megismerkedtek, talán soha nem is látták egymást, pedig ugyanabban a városkában laktak. Csak hogy Samuka a város egyik végén, szegényes kis udvari lakásban, pajtása pedig a város másik végén, nem is lakásban, hanem az udvaron, ahol még csak pajta sem volt,

hogy az eső elől meghuzhassa magát. Mert a házba be nem eresztették.

— Kutyának küszöb előtt a helye, mondta a gazdája.

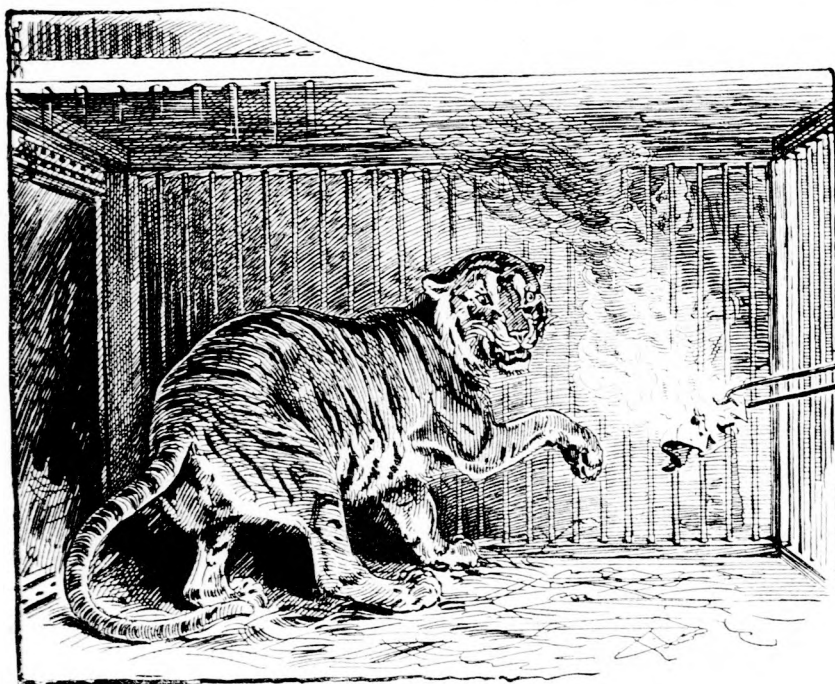
Voltakép biz' én nem tudom, hogy akár csak emyít is mondott-e. Inkább hiszem, hogy azt sem igen tudta, megvan-e még az a fölösleges jószág és ha megvan, miből él. Az ő dolga.

Egy szép nyári napon Samuka az iskolából mendegélt haza felé, mikor azt látta, hogy két kisebb fiu egy lompos, piszkos, kiéhezett sovány kutyát tart lefogva és kinozza.

— Ne bántsátok a szegény párát!

— Mi közöd hozzá? Talán a tied?

— Nem az enyém, de az mindegy. Nem szabad a szegény állatot kinozni.

A TIGRIS ÉS A TŰZ. (Lásd a 347. lapon.)

— Ne papolj! Azt tesszük, ami nekünk tetszik.

— Már pedig nem fogjátok azt tenni.

— Ugyan? No, hadd lássuk!

Samuka csak nyolcz éves, de izmos kis vitéz volt, nem is ijedt meg egy könnyen. Eszébe jutott azonban, hogy az mégis furcsa lesz, ha egy állatot megment ugyan,

de úgy, hogy megver két gyöngébb fiut. Mást gondolt.

— Nézzétek, itt van három gyönyörű gombocskám; nektek adom, ha eleresztitek.

— Az már más. Ide vele!

A megkintott eb eliramodott. Samuka pedig elégedetten tért haza.

(Folytatása a 350. lapon.)

AM.
ko-
ta,
kos,
és
em

SZÁZSZORSZÉP ÉS HŰ TESTVÉRE.

— Japán mese. —

Százszorszép és hű testvére
Pihengetnek, jól megférve.

Gonosz manó oda lépett,
Elrabolta Százszorszépet.

Hű testvér ezt nem hagyhatja,
Utóléri, meglátadja.

Vicnak bűszén,
Nagy erősen.

Gonosz manó bele vesztett —
Hű testvérek ölelkeznek.

fiut.
yörű
étek.
muka

(Folytatás a 348. laphoz.)

Másnap már nem igen gondolt rá, de amint reggel az iskolába ment, ismét utjába akadt a kóbor, lompos eb. Rá is ösmert.

— No, megint erre felé kóborolsz, te szegény pára? mondá, feléje fordulva.

A kutya félénken hátrált. Szinte meglátszott rajta, hogy mindig csak rosszat tapasztal, ha valaki közeledik feléje. Most azonban kellemesen csalódott, mert Samuka a zsebébe nyult és a kenyérből, melyet az iskolába vitt magával, jókora darabot letörve oda dobta a kutyának.

— Ne félj no! Dehogy bántlak! Nesze... éhes vagy, látom.

Mohón kapta be az eb a jó falatot és nem is ijedezett többé, hanem barátságosan közeledett a kis fiuhoz és okos szemével oly szeliden, hálásan nézett rá, hogy Samuka még meg is czirógatta. Pedig bizony nem volt czirógatni való szép jószág.

Ettől a naptól fogva minden nap találkoztak, sőt napjában többször is. Az eb mint ha folyvást kis barátját leste volna, mindig ott őgyelgett a Samukáék háza táján, s ha Samuka kísétált, hűségesen követte. Samuka pedig már számított is rá és mindig hozott a zsebében valami kis harapni valót, legtöbbször bizony csak száraz kenyeret vagy csontot, mert husocska neki magának is ritkán jutott. A szülei szegény sorsu emberek voltak s az olyan szegény foltozóvarga, mint a Samuka apja, nem sokszor lát pecsenyét; de néha mégis csak akadt holmi jobb konczoeska is és Samuka mindig elkönyörögte az anyjától, akinek elbeszélte, hogy milyen hű pajtása van neki az utczán! A nevét sem tudja, csak »Pajtás«-nak szólítja.

— És megérti... és már nem is olyan csunya lompos, mint amikor először láttam.

Csakugyan, Pajtás napról napra szemmel-láthatólag szépült, erősödött. Ha nem volt is sok, amit Samukától kapott, de az igazi éhségtől már megóvta; eltűnt az ijedező félénksége is, vidáman, bátran nézett szét okos szemével; a szőre nem volt többé kócos, lompos, hanem szépen kifényesedett és tisztaság dolgában akár melyik kényes uri ebével vetekedhetett, mert Samuka majd minden nap kísétált a mezőre s csupa mulatságból is be-beugratta Pajtást a széles, mély folyóba, egy-egy bedobott ágat, kórót hozatván ki vele a vízből. Uszni Pajtás pompásan tudott és szeretett is.

Most már a többi fiuk sem bántották Pajtást, inkább szinte irigyelték.

— Milyen szép és nagy állat lett belőle! Ki hitte volna!

De mégis volt a két jó pajtásnak egy nagy bánata: Samuka a kapu előtt kénytelen volt elválni négy lábú barátjától. Apja nem engedte, hogy beszoktassa az udvarra.

— Először is nem a miénk...

— Ó, ha akarjuk, a miénk lehet... ismerem a gazdáját... már kikutattam... durva napszámos ember, esőpet sem törődik a szegény állattal, akár ajándékba is ide adja.

— De még ugy sem kell. Néha magunknak sincs elég kenyérünk, nem hogy állatot etessünk. Pedig ha itt volna, nem akarnám éheztetni. Tehát ide ne szoktasd, mert különben egészen eltitalak tőle.

Megszeptent Samuka s hogysen egészen elveszítse Pajtást, beérte az eddigi állapottal.

Egy napon több fiuval ismét a mezőre sétált labdázni; velök ment persze Pajtás is és árnyas bokor alá heveredve, nézte a fiuk játékát. Egyszerre csak hangos sikoltás és nagy locsanás hallatszott s a fiuk ijedezve, fejüket vesztve futkostak ide-oda a folyó partján.

— Jaj! Samuka! Jaj, viszi a viz!

Igen, vitte gyorsan. Samuka labdázás közben közel jutott a parthoz, vigyázatlanul lépegetett hátrafelé és lezuhant a vízbe. Uszni pedig nem tudott, s alig hogy egy nagyot kiáltott, már sok vizet nyelt s kezdett el-elmerülni. Játszó-társai sem tudtak uszni s miután több másodperczig rémülten kapkodtak, kiáltoztak, végre az országút felé futottak, mert kocsit láttak arra robogni. Talán ül benne valaki, aki segíteni tud.

Barátságos képű öreges ur ült a kocsiban. Már messziről látta, hogy a gyerekek izgatottan integetnek feléje. Megállítatá tehát a kocsit, de bele telt egy kis idő, míg a fiuk zavaros beszédéből meg tudta érteni, mi a baj. Ekkor gyorsan kiugrott.

— Jaj, fiaim, már alig ha későn nem érek oda! Azóta már messzire sodorhatta a víz... már alkalmasint oda vezett.

Mégis csak sietett a veszedelem helyére. De csakugyan hiába sietett volna oda, ha más valaki meg nem előzi. Ez pedig Pajtás volt. Ő is hallotta a sikoltást, ráismert jó-ságos kis fogadott gazdájának a hangjára és oda szaladt. S mikor a fiuk az öreg ural a partra értek, nagy örömeikre és csodálkozásukra azt látták, hogy Pajtás már a part közelében uszik, fogai közt tartva ruhájánál fogva Samukát.

Kiemelték Samukát. Még eszméletnél volt, de csak annyit tudott mondani:

— Kedves hű Pajtás!

Aztán össze rogyott.

A jó öreg ur fölemelte, kocsijába vitte és az egyik fiut is, aki tudta Samukáék lakását, a kocsiba ültetve, haza szállította Samukát. Biz' a szegény Pajtásra nem igen gondolt többé senki, észre sem vették, hogy a kocsi után szalad, de aztán a

kapunál megállt és künn maradt az utcán. Tudta ő, hogy beljebb nem szabad mennie.

Samuka szüleinek nagy volt az ijedelmök, de aztán mégis nagyobb az örömeik, mikor a gyorsan előhívott orvos kijelentette, hogy nem lesz nagyobb baj, legföljebb hogy Samuka néhány napig ágyban marad. Ezt Samuka, aki már ez alatt föleszmélt, meghallotta s felsóhajtott:

— Ó, hát mi lesz a jó Pajtásból? Megint éhezni fog, bántani fogják... pedig ő mentett meg!

— Ne féltsd, fiacskám, szolt az anyja. Megkerestetem azt a hű állatot és befogadjuk... s inkább magam éhezem, de hálás leszek iránta, aki téged megmentett.

Nem köllött messze keresni — ott ólálkodott Pajtás a kapu előtt. Mikor bevittek s megpillantotta Samukát, örvendező vinnyogással rohant hozzá s boldogan simultak egymáshoz.

A jó öreg ur: aki Samukát haza hozta és az orvos is lassan, lassan megtudták és megértették Samuka és Pajtás barátságának a történetét és hogy Pajtás eddig mért nem juthatott ide be. Hirét vitték és beszéltek mindenfelé a városban s mindenki látni akarta őket, segíteni is akart a család szegénységén. Samuka apja azonban nem fogadott el holmi alamizsnát; ő csak munkát akart. Kapott is bőségesen, úgy hogy nem is győzte. Segédet köllött fogadnia, az emberek pedig mihamar meggyőződtek, hogy igen derék iparos, nem is pártoltak el többé tőle, és így rövid idő alatt igen jó módba jutott.

De jó módja volt ám azután Pajtásnak is. Alig ha cserélt volna valamelyik négy-lábu atyjafiával a városban.

BÜVÉSZET.

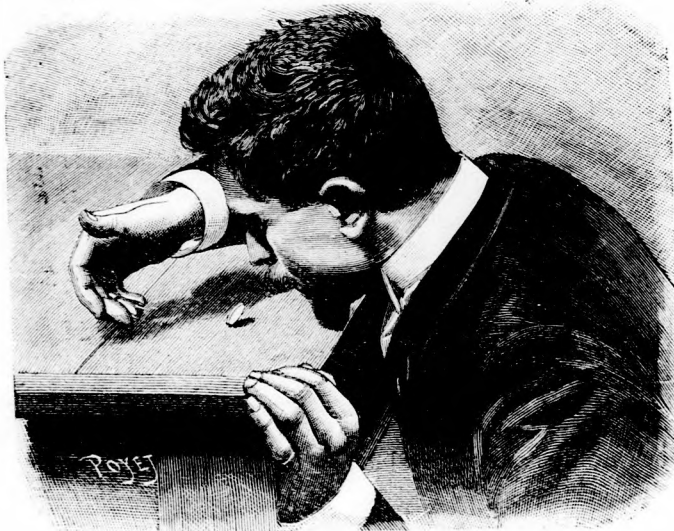
I. Az ugró pénzdarab.

VÉGY egy kisebb és könnyebb fajta pénzdarabot és tedd az asztalra, nem messze az asztal szélétől. Aztán szólítsd fel a társaságot, hogy tessék valakinek elvenni a pénzdarabot, de úgy, hogy sem a kezével, sem valamely segítő eszközzel ne nyúljon hozzá se a pénzhez, se az asztalhoz, hanem a pénzdarab maga ugorjék a próbálkozóknak a markába.

Valószínű, hogy a legtöbben meg lesz-

nek akadva e megoldhatatlannak látszó feladattal szemben. Hozzá nem nyulni sem a pénzhez, sem az asztalhoz és mégis elvenni a pénzt: — no már ez csakugyan lehetetlen: mert a pénz gurul ugyan, de mikor fekszik, akkor a maga jószántából ugyan nem ugrik.

Persze hogy nem! De ezt nem is állítottad s megmutatod, hogy a megoldás igen egyszerű. Egy pillantás a rajzra megmutatja, mit köil tenned. Letérdelsz vagy alacsony székre ülsz az asztal mellé, jobb kezedet csekély távolságban, nyitott tenyér-

BÜVÉSZET. Az ugró pénzdarab.

rel a pénzdarab mögétartod, aztán teljes erővel oda fujsz a pénzdarab elé az asztalra. Az erős légnyomás fölemeli a pénzdarabot és egyenesen oda sodorja a markodba.

Ekkor persze mindenki azt mondja, hogy ilyformán ő is tudta volna. De tiz közül talán egy találja ki.

II. A bűvös palaczk.

Az ugró pénzdarabnál nagyon szembeötlő, hogy a levegő segítségével oldjuk meg a feladatot. A bűvös palaczknál szintén a

levegő segít; de aki nem ismeri az itt működő természeti törvényt, az váltig fog csodálkozni a bűvös palaczk produkcióján.

Leginkább kezünk ügyébe esik a tojás, hát ezzel végezzük a produkciót. A tojást keményre főzzük, meghámozzuk és az asztalon készen tartjuk. Ezután szük torku palaczkba egy darabka égő papirost dobunk, pár pillanatig égni hagyjuk, aztán a kemény tojást a palaczk szájára helyezzük, úgy hogy légmentesen zárja el a nyílást. S ekkor kijelentjük, hogy az a kemény tojás, mely

szemmel láthatólag nem fér be a palaczk torkába, minden érintés, erőszakolás nélkül, pusztán a maga jószántából le fog menni a palaczkba.

Nem hiszik. De csakhamar mit látnak? Azt, hogy a tojás megnyúlik, huzódik befelé a palaczkba, egyre mélyebbre csuszik és végre lepottyan a palaczk aljára, miközben jókora dörrenés is hangzik. Ott lemm a palaczk fenekén pedig a tojás majdnem teljesen visszanyeri régi alakját és ki nem lehet venni másképp, mint ha valamely hoszsú késsel, vagy páczikáival szétmorzsoljuk.

Végezhetjük a produkeziót nyers tojással is, ha előbb ezetben való áztatással megpuhítottuk a héját.

De még érdekesebb, ha gyümölcsöt hámoztatunk a bűvös palaczkkal. Erre a célra egy délszaki gyümölcs alkalmas, melyet nálunk is sok fűszeres boltban kaphatni: a banána. A palaczkba égő papiros helyett egy kevéske borszeszt önthetünk s beledobott égő gyújtószállal meggyújtjuk. Ezután a banánát, melynek teljesen érettnék, lágnak kell lennie, egyik végén három vágással behasítjuk és félre görbitvén a héj

BÜVÉSZET. A bűvös palaczk.

végeit, a gyümölcsöt élével odaszoritjuk a palaczk szájába. A banána csakhamar megindul lefelé s amint beljebb és beljebb csuszik, kérgét a palaczk szájaszéle lehántja róla, míg végre a szépen meghámozott gyümölcs beesik az üvegbe.

Nincs benne semmi boszorkányság hogy a palaczk így magába szívja a tojást, gyümölcsöt. Az égő papiros vagy borszesz lángja megritkította a palaczkban a levegőt s egy részét kiűzte; mikor a tojással vagy banánával légmentesen elzárjuk a palaczk

száját, amég benn levő megritkult levegő tehát össze huzódik, de már nem tölti meg a palaczkot s így légüres tér támad. Ezt pedig a természet nem szereti, a külső levegő be akar oda hatolni és ez a légnyomás szoritja be az aránylag puha anyagot, minő a tojás vagy banána.

Ezt a természeti törvényt az iskolában a magatok idején majd bővebben megtanuljátok. Most elég, ha a bűvös palaczkkal ügyesen be tudjátok mutatni.

PALLÓ-SURLÁS.

(Képpel a ezimlapon.)

AMI szobalányunk Marcsa
A nagy rongyot csavargatja,
A tornácznak kö-pallóját
Szép tisztára surolgatja.

Surolgatja, tisztogatja,
A kezéből ki sem adja —
Mert hát holnap ünnepünk lesz:
Édes apa nevenapja!

Szinte ragyog a tornácunk,
Ragyog a mi egész házunk.
S ezen fölül falat, ajtót
Virágokkal fölczifrázunk.

Azért Marcsa csak szaporán,
A surlást végezze korán!
Hadd segítsék munkájában —
Kicsit én is értem talán.

CZICZUKAÉK FÖLSÜLÉSE.

— A »Kis Lap« 78-dik színes műmelléklete. —

HAMISKÁSAN pislogott Cziczuka, mérge-
sen pöfögött Miczuka.

Egyszerre csak megszólal Cziczuka:

— Miczuka, mondok valamit!

— Inkább ne mondd, mert ha nem lesz jó, megkarmollak. Már ugyis boszus vagyok.

— Eppen azon akarok segíteni.

— Szeretném tudni, mi módon segíthetnél rajta? Mikor oly szépen hozzá készültünk a buborék-fuváshoz, a mama pedig azt mondja, hogy el kell mennünk az iskolába.

— Persze hogy azt mondja; de még azt is mondja, hogy ő maga kísér el az iskola kapujáig.

— No hát!

— Hát azért sebaj! Mert még azt is mondta a mama, hogy ő azután a Bibi czicza-nénihez megy ozsonnára.

— Annál rosszabb! Minket nem visz magával.

— Nem ám, de az sem baj. Sőt nagyon jó. Bemegyünk az iskola kapuján, álldogálunk egy kicsit a kapu alatt, aztán szépen haza térünk és kedvünkre fújhatunk buborékot.

— Ejnye . . . csakugyan! Jaj de okos vagy te, Cziczuka! Így nagyon jó lesz.

És mivel így nagyon jól ki volt fundálva a dolog, hát vigan mentek a mamával, az iskolánál elbucsuztak tőle és — kevés idő múlva már ismét otthon voltak.

Leesapták a könyvet, pala-táblát és hozzá fogtak a mulatsághoz. Olyan gyönyörű buborékokat fújtak, hogy még! Maguk sem tudták volna eldönteni, melyikök ügyesebb ebben a jeles mesterségben, de abban megegyeztek, hogy pompásan kifogtak a mamán. De ki ám!

Hajh, hajh! Csakhogy nyugtával kell dicsérni a napot.

Még csak éppen bele kezdtek melegedni a játékba, mikor — ó, ki hitte volna? — egyszerre csak ki terem ott mellettök!

Senki más, mint a mama!

És, sajátságos, úgy látszott, mint ha nem is haragudnék. Mert így szólt:

— Itthon vagytok, fiacskáim? No lám, no lám! Bizonyosan be volt zárva az iskola.

— Igen, igen, be volt zárva! kaptak rajta.

— Tudtam! Hallottam, hogy már többször is jártatok így. No, ezt a játékot már bizonyosan megelégtétek; tudok én a számotokra valami jobbat. Gyertek csak, gyertek!

Elvezette őket. Cziczuka is, Miczuka is félig szepegett, félig bizakodott. Mi lesz az, ami jobb nekik?

Iziben megtudták. A mama elvezette őket a kis kamrájokba, bevitte nekik a könyvet, táblát és háromszor akkora lezékét adott fel, mint a mekkorát az iskolában kaptak volna.

— Így ni, fiacskáim. Ozsonnát nem kaptok, hát ráértetek, hogy estig elkészüljete. És ha el nem készültök, vacsorát sem kaptok.

Rájok csukta az ajtót s Cziczuka és Miczuka legelőször is nagy sort sirtak. De aztán mit tehettek? Ha már az ozsonna veszve, legalább a vacsorát köll megmen-teni. Neki keseredtek és tanultak estig.

— Rossz volt a terved, Cziczuka! sohajtott Miczuka. A mamával szemben a furfang csak buborék — mindjárt szét-pattan és semmivé lesz!

KÉP-REJTVÉNY.

A megfejtők névsorából elsőnek kihuzott kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Fény és boru“.

Történeti elbeszélések. Az ifjúság számára írta Remellay Gusztáv. Két könyvomatú képpel, színes kemény táblába kötve.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XLIX. köt. 20-dik szá-
mában közölt találos mesék megfejtése:

I. Az apának volt egy fia, de az apa
meg a nagypának volt a fia, tehát mind-
össze hárman voltak és így mindegyiknek
juthatott egy-egy nyul.

II. A bál elején volt 20 leány és 10 fiu,
a bál végén pedig 15 leány és 5 fiu.

Helyesen fejtették meg: Ebeczki Gab-
riella, Kremzír Alice és Ernő, Kövesi Rudi, Taub-
ner Margit, Várady Böske, Löbl Paula, Mérey
Ágosta, Przybilla Jenő, Kreibik Sándor, ifj. Jákó
János, Moesz Ilonka, Roza Constantin (nem tudom,
így van-e helyesen a neved és nem megfordítva-e:
Constantin Róza? Ez persze leány-név, az előbbi
pedig-fiu név. Világosíts fel! F. b.) Barkóczi
István és György, Herczeg Albert, Patterson
Margit és Orsolya, Kisfaludy Ferencz, Scheiber
Lilla (hogy a sor mikor kerül reád, azt igazán

nem tudhatom, mert a sorshuzásnál a szerenese
határoz. F. b.), Nékám István, Weldin Oszkár és
Sándor, Piller Géza, Schröder Laura és Eta, Ster-
meczky Lajos, Gedeon Endre, Weisz Ödön, Kat-
renyák Mariska, Taub Vilma és Margit, Kemény
Béla, Bereczelly Jerta, Hecht Margit és Piroška,
Blau Alice, Királyi Vilma, Viczián Etelka, Stein-
hübel Ödön, Engel Jolán és Rózsi, Korbai Gizella,
Csizék Ilona, Jánosi Annus, Unátyinszky Ilona,
Taxner Béla, Löffler Margit és Laczi, Lázár Béla,
Szemők Katicza és Maricza, Glósz Irma, Gönye
Mariska és Győző, Bogisich Imre, Busay Gizike
és Irénke, Bónis Berta, Molnár Ferike, Herzl
Antal, Szávost Kálmán, Guckler testvérek, Stra-
širibka Modesta, Grünhut Lucy és Elza, Salzber-
ger Aranka és Nándorka, ifj. Paukovich Andor,
Rosenvald Rudolf, Andreánszky István, Gervay
Mariska, Erzsike és Mike, Thassy Kristóf, Zakár
Margit és Lajos, Szántó Lajos és Zoltán, Lépes
György, Fischl Izabella, Lányi Rózsika (részben),
Csatay Mariska és Lajos, Bolyó Pálma és Károly,
Imrédy Kálmán és Károly, Havas Margit, ifj. Büttel
Janesi, Szent-Ivány Carla, Hering Albert,
Vladár Matild és Endre, Fazán Károly.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtör-
ténvén, nyertes lett Kemény Béla, Debreczenben,
kinek a jutalomkönyvet (»Aesopus« tanulságos
mesék a »Forgó bácsi könyvtára«, egyik önálló
kötete) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »Kis Lap« XLIX. köt. 19-dik számában kö-
zölt feladvány megfejtését még beküldték: Med-
vezky Gyurika (14 helyesen alkotott szóval),
Grósz Béla (16), Botka Andor és Lajos (18),
Gervay Mariska, Erzsike és Mike, (15), Zakár
Margit és Lajos (14), Thassy Kristóf (15), Szántó
Lajos és Zoltán (19).

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Danielik Józsi. Az *agens* szó igazán latin-e? —
azt kérdezed. Persze hogy latin! Kis diák létedre
tán hajtogathatnád is ezt az ígét: *ago*. S írd meg
nekem ehhez képest: *agens* melyik időrészben
van? — Botka testv. Ha érdemleges választ aka-
rok: már most az egész kérdést ismételjétek, mert
bizony én annak első felét rég elfejtettem — Cható
testv. Kedves öröm nekem, hogy az én egykori
B. Arankámnak, a »Kis Lap« hívének gyermekei
sorakoznak most körém s ugyan-annyi szeretettel,
mint amilyennel én fogadom őket. Én is remény-
lem, hogy soká fogunk együtt maradni. — Szilágyi
Szilárdka. A számrejtvényt közlöm. A koczka-
rejtvénynek az a baja, hogy az *sz* két betűnek
van véve, pedig az csak két jegyű *egy* betű, mint
az *ly, ny, ty, gy, cs, cz, zs*. Ha írásközben egy
szót vagy betűt elvétettél, azt huzd ki egészen
s ne helyezd () zárójel közé, mert ennek más az

értelme és ezéja. Fordításodat beküldheted, de ne ismert elbeszéléssel foglalkozzál. Ha beválik, meg fog jelenni. Minden esetre azonban a papírosnak csak az egyik lapjára írd, ezen fölül a lap felét hagyjad üresen. — **Viczián Etelka.** Azokat a kis lányokat személyesen persze nem ismerem; de tudom rólok, hogy kedvesek és jók. — **Lépes György.** Arra külön engem nem szükséges fölkeríni, hogy a helyes megfejtés beküldőjét a kisorsolandó nevek közé fölvegyem. Szép írásodban, gondos levélkédben gyönyörködtem. — **Fischl Izabella.** Örvendő tudomásul veszem szerencsés fölgógyulásodat. — **Basch Bözsike.** A szíves megemlékezést épp oly melegen viszonzom. — **Istók Barna.** Állok elibe a kedves látogatásodnak. — **Lendvay Hona.** Irkából kitépett papírosra semmikép sem illik írni levelet. Ha magad meg nem bírod még vonalozni a levél-papírost, csak akadhat a közelben valaki hozzáértő, aki erre szívesen vállalkozik. — **„A Fenyő”.** Inkább nyárára való volna, ha beválnék. De hijjával van a rhytmusnak s ilyen rimekkel, mint *»fekszik — látszik, tövében — eszében, szólaní — adni, lehult — ráhult stb»* ma már nem dolgozunk. — **Hecht testv.** 10,000 és 1. Gondolkozatok ezen az arányon. A könyv nem drága. S ha csakugyan szeretitek, amiben dehogyan kételkedem: bizony nem nagy áldozatba kerül annak a megszerzése. De hiszen: közeledik Karácsony és akkor az angyalka minden jó gyermekről emlékezik meg, míg a szerenese csak egy-egyről. — **Havas Margit.** Kedvesen esett a szíves meghívás, de mikor oly nehezen és ritkán mozdulhatok el író-asztalom mellől! A családi örömhöz szerencsét kívánok. A kis komát külön köszöntöm. — **Herczeg Albert.** Nagyon könnyücske dolgokat küldöttél. — **Lányi Rózsika.** Márton Erzsi kedves emlékemben van. Üdvözet neki is, neked is. — **Zinner Jolánka.** Kár, hogy a két első s két utolsó közlésének az állja útját, hogy a két-egy betű: *ly, ez* és *ny* két betűnek vannak véve. A számtani feladat ellen az a kifogásom, hogy 4 darab könyvet 60 forinton mérsz. Hiszen a könyvek, még a legjobbak is, sokkal ősőbbak! Küldeményedből azonban látszik, hogy nem sokára fogsz te küldeni elfogadhatót is, mint amilyen a keresztes rejtvény, melyet közlök is. — **Déva.** Fájdalmas szívvel veszek részt a gyászban, elsíratva azt a fölsérdült leánykát, *Bruz Elvirát*, ki még nem is oly rég kedvelt híve volt a *»Kis Lap»*-nak. — **Katrenyák Mariska.** Annak a közmondásnak szövege alkotható betűi koránt sincsenek kimerítve. Hol marad a *konok, bal, alak, kanonok, bika, birka, kos, kis, kas, baba, sarj, takar, akar, kar, kén, tarka, barka, dara* s még egy sereg szó? *A Jenke* nevet nem ismerem. Alkalmasint olyan erőszakos csinálnány az is, mint a *Rezső*. — **Weisz Ödön.** A *ez és zs* egy betű. — **Nékám István.** Ámbátor munkácskád a közölhetés követelő mértékét nem ütötte meg, örömmre szolgált az mégis, mert fölfedeztem benne csírát

egy majdan szépen kifejlő előadásnak. A kéziratodat egy hétig őrzöm. Vedd vissza és tedd el emlékül. Én bizony akár hányszor sajnáltam már meg, hogy zsenge kísérleteimet a tűzbe dobtam. Mert bizony most elandalodnám rajtok. — **Mayer István.** Besoroztam. — **Cseh Andorka.** Édes atyád sorait, melyeket a te nevedben írt, örömmel vettem. Midőn egyfelől meleg köszönetet mondtok a lelkes buzgaloméért, tulfelől kellemes várakozással tekintek a kedves látogatás elé; nem csak azért, hogy megismerjelek, de azért is, hogy egy régi szeretett hívem fiacskáját köszöntsem benned. — **Bittó Erzsike.** Hűséges ragaszkodásodat a *»Kis Lap»*-hoz jól esett olvasnom. Már csak továbbra is szép családi körötök régi barátja marad a *»Kis Lap»*. — **Fazán Károly.** Még csak két éve, hogy Ausztriából ide hozzánk szakadtatok, szüleik nem is értik e hon nyelvét, merőben tót vidékre kerültél, s lám: te már milyen takaros magyar levelet írtál nekem. Ilyen hódításnak igazán örvend minden igaz magyar szív. A kettős *e* betűre vonatkozó kérdéset nem értem. Írd meg világosan, ebben a dologban mi a kétséged? — **Korsalszky Kázmér.** Nehány nap mulva újabb kötetekkel gazdagodik meg a *»Forgó bácsi könyvtára»* ez. gyűjtemény. Azok egyikében megleled azt, ami még ma is kedves emlékezetében van jó édes mamádnak. — **Casarossa Viktor.** Eleinte az *electricitásnak* a magyar elnevezése *villanyosság* volt, most szélitiben a *villamosság*-ot használják, ami el is fogadható. — **Rendek Fruzsinka.** Mondd ki bátran, ami szívedet nyomja. Te is olyan *Fruzsinka* vagy, akinek *titka* van? — **Knilling Róbert.** Az erdész pályáját én is szépnek képezem. Puskával vállunkon róni a nagy erdőt, megfigyelni annak ezer titkát, hallgatni hol suttogó, hol dörgő zenéjét: nyáron télen egyaránt gyönyörűség. Derék, hogy jeles apád nyomdokain haladva, te is az erdészi pályára lépsz, amely természetesen nem csupán erdei sétából áll, de komoly tudományos foglalkozás is. — *Több levélről a jövő számban.*

LEVELEZÉS. *)

Vadas Zoltánnak üzeni *Kemény Béla*, hogy lakása: Debreczen, Tisza-ház. — *Herczeg Albert* (Oroszlámos) levelezni óhajtana *Basch Andorral*. — *Rodakowska Alma* (*»Schloss Winkl»*, Meran, Tirol) levelezni szeretne *Könyöky Ellával* és *Kövesdy Arankával*.

*) Azok, akiket levelezésre fölkernek, szíveskedjenek lakcímüket tudatni az illetőkkel. F. b.

A „KIS LAP” minden kötetéhez **diszes színnyomatu bekötési táblák** kaphatók. Egy bekötési tábla ára **60 kr.** A *»Kis Lap»*-nak **fél** évi folyamából telik **egy** kötet. Megrendelő cím: *Athenaeum Könyvkiadó-hivatala, Budapest, Ferencziek-tere 3.*